Krant: De Telegraaf | Titel: Opknapbeurt Pampus | Datum 17 juni 2020

5,5 De hele operatie om forteiland Pampus weer klaar te maken voor de toekomst gaat circa 5,5 miljoen euro kosten.

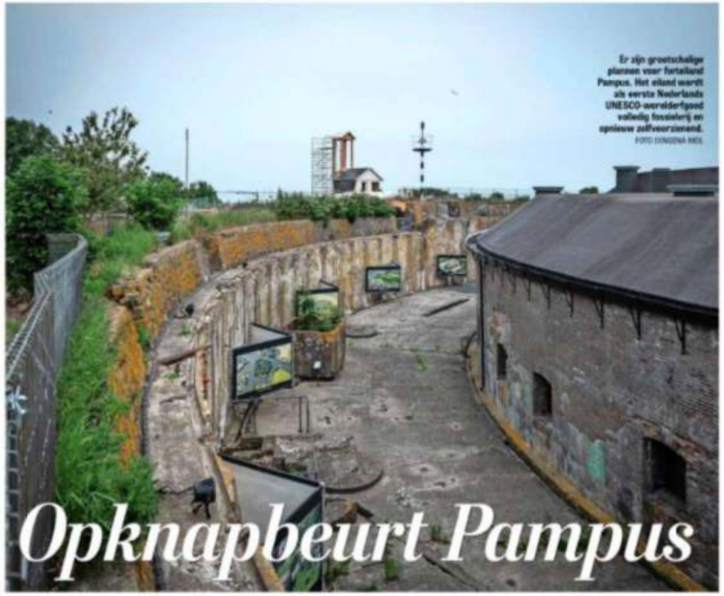

Er zijn grootschalige plannen voor forteiland Pampus. Het eiland wordt als eerste Nederlands UNESCO-werelderfgoed volledig fossielvrij en opnieuw zelfvoorzienend. FOTO DINGENA MOL

Opknapbeurt Pampus

BIJZONDER EILAND

Pampus is in 1895 aangelegd als onderdeel van de Stelling van Amsterdam: een verdedigingslinie van 45 forten rondom Amsterdam. De meesten staan op ongeveer 15 tot 20 kilometer van de hoofdstad.

De Stelling (gebouwd tussen 1880 en 1914) is een staaltje Hollands waterbouwkundig vernuft en staat sinds 1996 op de Werelderfgoedlijst van Unesco. Met een ingenieus systeem kon het land rondom de linie onder water worden gezet, zodat het leger, de regering en de koningin zich bij een aanval op Nederland zouden kunnen terugtrekken in Amsterdam. De waterplas die daarbij zou ontstaan, zou te ondiep zijn voor schepen en te diep voor man en paard.

Sinds de jaren negentig is Pampus opengesteld voor publiek. De stichting die het eiland beheert, wil het aantal bezoekers laten groeien van 65.000 vorig jaar naar 100.000 over een aantal jaren. Bezoekers betalen 12,50 euro entree. Vanaf Muiden en IJburg varen er veerboten naar Pampus.

door
Richard van de Crommert

AMSTERDAM • Forteiland Pampus wil weer zoveel mogelijk zelfvoorzienend worden. Tegelijkertijd gaat er een flinke verbouwing plaatsvinden. Dinsdag werden de plannen daartoe gepresenteerd.

Het Forteiland gaat daar 5,5 miljoen euro aan uitgeven. Het eiland moet toegankelijker worden en een stuk minder afhankelijk van het vasteland. Om een voorbeeld te geven: dagelijks komt er een boot aan op het verdedigingseiland met een paar duizend liter water. Dat water wordt voortaan zelf gemaakt met gefilterd water uit het IJmeer. Volgens directeur-bestuurder Tom van Nouhuys van de stichting die het eiland beheert, lukt dat uitstekend. Het is alleen nog wachten totdat verschillende instanties er een klap op geven.

Wie aankomt op het eiland ziet als eerste het huidige paviljoen staan, een lelijk gebouw dat als restauratie, toiletgebouw en keuken dient. Architect Paul de Ruiter wilde direct het nieuwe, nog te bouwen, paviljoen uit het zicht verplaatsen. „Als kind ben ik wel eens naar het eiland geweest. Het was toen een verlaten fort", herinnert hij zich. „Maar eigenlijk zouden de karakteriserende koepels het meest moeten opvallen. Dat gaan we met de verplaatsing herstellen." Behalve het paviljoen, valt vooral de stilte op. Want hoewel je Amsterdam, Almere en Muiden met gemak kunt zien liggen, is het stil op het eiland. We horen alleen een zacht ronkende aggregaat die diesel verbrandt.

Drinkwater wordt voortaan zelf gemaakt met gefilterd water uit het IJmeer, zegt directeur-bestuurder Tom van Nouhuys. FOTO IVO VAN DER BENT

Architect Paul de Ruiter wil het zicht op de karakteriserende koepels herstellen. FOTO COEBERGH

Erfgoedgedachte

Heel kort werd even met de gedachte gespeeld om een energiekabel vanuit het vasteland naar Pampus te leggen, want zelfs naar de Waddeneilanden lopen energiekabels. Heel even maar, want Van Nouhuys vond het geen goed idee. Het is volgens hem niet in overeenstemming met de uitstraling en de erfgoedgedachte van het eiland, want al toen het eiland aan het eind van de negentiende eeuw werd aangelegd, moest het zelfvoorzienend zijn omdat het een fort was dat vijandige troepen moest tegenhouden.

Zo bivakkeerden er tijdens de Eerste Wereldoorlog, toen Nederland neutraal bleef, tweehonderd soldaten op het kleine eilandje. Hier, op een ondiepe plek van toen nog de Zuiderzee, moest immers alle scheepvaart voorbij dat richting Amsterdam voer. De soldaten zaten zich echter stierlijk te vervelen, want een aanval op Nederland bleef uit. Nooit werd er een schot gelost.

Dat was wel anders tijdens de Tweede Wereldoorlog. Toen haalden de Duitsers de twee kanonnen van het allergrootste kaliber (die maar liefst 10 kilometer ver konden schieten en verzonken lagen onder de opvallende koepels van het fort) weg en ze om te smelten voor eigen wapentuig.

De Ruiter gaat ervoor zorgen dat het paviljoen naar de zijkant wordt verplaatst, weggewerkt in de aarden wal. Op die plek laat hij een doorgang boren dwars door de drie meter dikke muren van het monumentale fort, zodat ook bezoekers die moeite hebben met traplopen het fort en de droge gracht eromheen kunnen bezoeken. „Het moet zo subtiel mogelijk", zegt hij.

Een biovergister werd dinsdag al in gebruik genomen. Daar gaat elke dag 30 kilogram gft-afval in, afkomstig uit het paviljoen. Na 24 uur komt daar vloeibare pokon en gas uit. „Dat is gas genoeg om weer een hele dag op te koken", lacht Van Nouhuys.

En op het voormalige kolenveld ten slotte, is nu een moestuintje. Daar worden vergeten groenten geteeld die in de keuken gebruikt gaan worden. Ook groeit er veel vlierbloesem op Pampus. Dat wordt verwerkt in gerechten. Naast de moestuin stond vroeger het mistklokhuisje. Wie niet beter weet, zou denken dat er een bruidskapel op het eiland staat. Het wordt momenteel teruggebouwd.

Het eiland in de vroegere Zuiderzee was in het verleden ook zelfvoorzienend. FOTO DE RUITER ARCHITECTS

OP ZOEK NAAR PROFESSIONEEL HOOGOPGELEID KEUKENPERSONEEL